

PURSI

Suomalainen Pursesseura

4/2016

Syyskokous ma 28.11.2016 klo 18–20
Tieteiden talo, sali 505, Kirkkokatu 6, Helsinki
Tervetuloa!

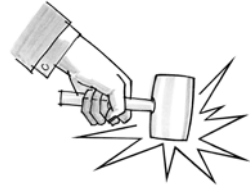
KOKOUSKUTSU

**SPS:n syyskokous pidetään
maanantaina 28.11.2016 klo 18 Tieteiden talolla, sali
505, Kirkkokatu 6, Helsinki.**

Asialistalla ovat sääntöjen 12§ mukaiset asiat, kohdassa 10 Merisataman kaavoitus.

Hallituksen jäsenistä ovat erovuorossa Tuomas Aarnio, Tapio Kallasjoki ja Turkka Keinonen. Lisäksi hallitukseen valitaan yksi jäsen, jotta hallituksen jäsenten lukumääräksi tulee sääntöjen mukaisesti 11 jäsentä.

Tervetuloa!

Toimisto tiedottaa ja toivottaa hyvää syksyä

Muistathan ilmoittaa muuttuneet yhteystietosi (email-osoite, postiosoite ja puhelinnumero) toimistoon.

Siirrymme laskuttamaan sähköpostitse kaikkia jäseniä, jotka ovat antaneet sähköpostiosoitteensa toimistoon. Jos kuitenkin haluat laskun postitse, ilmoita siitä sähköpostitse osoitteeseen info@suomalainenpursiseura.fi, tai tekstiviestillä puh. 050 342 2836.

Käytähän aina viitenumeroa laskuja maksaessasi.

Muistutuslaskujen jälkeen maksuja peritään tarvittaessa perinnän avulla, joten huolehdiathan että maksat laskusi ajallaan.

Jos sinulla on voimassaoleva vene- tai talvitelakointisopimus, ne veloitetaan normaalin tariffin mukaisesti, jollet ole telakan antamiin päivämääriin mennessä ilmoittanut, ettet käytä palvelua (poikkeuksina esim. veneen myynti tai vaurioituminen).

Kiitos!

PURSI

Suomalaisen Pursiseuran jäsenlehti

Vastaava päätoimittaja

Pilvi Vainonen
Rusthollarintie 13 A 7
00910 Helsinki
puh. 040 560 2889
pilssi(at)kolumbus.fi

Ilmestymisaikataulu 2017

Nro	Aineistopvm	Ilmesty
1	29.1.	vko 9
2	12.3.	vko 15
3	30.7.	vko 33
4	15.10.	vko 46

Painopaikka Painojussit Oy, Kerava
Painos 430 kpl

SUOMALAINEN PURSISEURA RY

Toimisto ja postiosoite

Kankurinkatu 7, 00150 Helsinki
Puhelin 050 342 2836
info@suomalainenpursiseura.fi
www.suomalainenpursiseura.fi

Toimiston aukioloaika

Toimisto on toistaiseksi avoinna Kankurinkadulla tiistaisin klo 17–18.30. Puhelinpäivystys toimii torstaisin klo 17–18.30. Lisätietoa toimistoasioista tulossa verkkosivuille.

Pankkiyhteys

FI54 1018 3000 0760 28
Laskun viitenumero on annettava maksettaessa.

PURSI 4/2016 SISÄLTÖ

Kokouskutsu	2
Toimisto tiedottaa	2
Pääkirjoitus	4
Paavo Eskelinen in memoriam	5
Yhden veneen eskaaderi	8
Eskaaderi Tågholmeniin	11
Vähä vieraist	14
Vaalean hiekan maat	19
Kuka hoitaa liikkuvan ihmisen roskat?	22
Puuveneet vajaan – Jorma Rautapään valokuvia	23
Syyskuvia Sirpalesaaresta	27
Tulevia tapahtumia	31

SPS:n uusia jäseniä:

Satu Anttonen
Tuukka Tikka
Nuutti Tuominen
Venla Tuominen
Ville Tuominen

Tervetuloa joukkoon!

*Kannen kuva:
A-vene Kismet matkalla
vajaan.
Kuva Jorma Rautapää
25.9.2016.*

Pääkirjoitus

Merisatama ja me

Helsinkiä kaavoitetaan ja rakennetaan uusiksi kovaa kyytiä. Muutokset koskevat myös lähialueitamme Merisatamaa ja Hernesaarta.

Hernesaaren osayleiskaava hyväksyttiin alkuvuodesta. Alueen eteläkärkeen suunniteltu jättiläismäinen huvivenesatama piirrettiin vielä uusiksi ja nyt siitä on tulossa merkittävästi luonnosteltua pienempi. Tämä on SPS:n ja muiden alueemme venekerhojen kannalta hyvä asia, tilaa riittää edelleen sekä pienveneille että uudelle risteilijälaiturille, ja vapaata vettä Pihlajasaaren salmeen ja C-rata-alueelle jää huomattavasti enemmän kuin suunnitelmassa ensin oli. Venekerhojen aktiivisuus kaupungin päättäjiin päin siis kannatti, saimme kantamme esille ja keskustelu jatkuu.

Telakkarannan liikennejärjestelyjä muutetaan paraikaa ja Merisataman alueen kaavan uusiminen on käynnissä. Kaavamuutokseen liittyen kaupunkisuunnitteluvirasto on toivonut alueen toimijoilta ajatuksia ja ehdotuksia jo suunnitteluvaiheessa. Jukka Honkimaa ja Petri Wilka ovat olleet tapaamassa projektipäällikkö Matti Kajiansinkkoa ja alku-

syksystä perustettiin SPS:n työryhmä ideomaan Sirpalesaaren tilannetta syyskokouksessa keskusteltavaksi. Nyt voimme esittää vaikka vähän villimpiäkin ajatuksia Sirpalesaaren ja lähialueemme suunnittelun pohjaksi ja jalostaa niitä kevätkokoukseen mennessä kaupungille esitettäväksi. Jukkaan ja Petriin voi olla suoraan yhteydessä, ja tervetuloa syyskokoukseen sekä päättämään sääntömääräisistä asioista että vaikka vähän villiintymäänkin saaremmen tulevaisuudesta.

Vuoden viimeinen *Pursi* sisältää matkapurjehdus- ja ympäristöasiaa. Eskaadereja purjehdittiin viime kesänä kaksi, toiseen tosin osallistui kovan kelin vuoksi vain yksi vene. Baltian satamat kiinnostavat monia matkapurjehtijoita ja ovat varmasti jatkosakin hyviä kohteita matkatapaamisille. Ympäristökysymyksiin taas pureutuvat terävällä pakinoitsijan kynällä Aarnion Tuomas ja Insinöörikapteeni Koukku. Kiitos jäsentemme ja toimituksen puolesta sekä heille että kaikille muillekin vuoden *Pursiin* kirjoittaneille!

Pilvi Vainonen

IN MEMORIAM

Paavo Eskelinen

29. 6. 1948—3. 9. 2016

Lapsuus ja nuoruusaika

”Eskelisen veljekset Urho, Paavon isä, ja Lauri, rakensivat yhdessä kahden perheen asuttavan rintamamies-talon Pielisjärvelle Sokojoen kylään sota-ajan jälkeen vuonna 1946. Taloa asutti 8 serkusta, joista Paavo oli ainoa poika.

Oppivelvollisuutensa Paavo suoritti Rantalan kansakoulussa, yhteiskoulun alkuvuodet Lieksan lyseossa ja loppuvuodet Pielisjärven yhteiskoulussa. Insinööriksi hän opiskeli Wärtsilän teknillisessä oppilaitoksessa Joensuussa.

Paavo ja 2 vuotta nuorempi serkkunsa Eila kiusoittelivat mielellään kouluikäisiä toisiaan ja jo silloin saimme kuulla Paavolta ensimmäiset sananmuunnokset, kun hän kehui Eilan uutta karvahattua että ”Katohan Eilalla on uusi hattu, onkos se oikein visakkokettua?”

Paavo oli monitaituri. Hän teki itse sähkökitaran, kopion siitä kuuluisasta Gretsch-nimisestä kitarasta. Itse hän rakensi myös ensimmäisen vahvistimen. Hän rakensi mm. jollan ja teki viidakko-veitsiä takoen jopa terät itse.

Paavo harrasti innokkaasti myös las-kettelua.”

KUVA MARKKU LEPPÄVUORI

Työura

”Valmistuttuaan Wärtsilän teknillisestä oppilaitoksesta koneinsinööriksi Paavo teki mittavan uran kone- ja projektisuunnittelijana neljässä eri firmassa.

Vuonna 1972 24-vuotiaana Paavo aloitti ensimmäisessä työpaikassaan Kouvolassa Espe Oy:n laajennuksen projekti-insinöörinä. Parin vuoden kuluttua hän siirtyi Vantaalle Projekti-insinöörit Oy:lle, jossa työskenteli 22 vuotta vuoteen 1996 suunnittelijana ja tarjousinsinöörinä eri projekteissa. Sen jälkeen insinöörin ura jatkui 8 vuotta Outokumpu Engineering Oy:ssä, jossa hän osallistui mm. Tornion rautatehtaan laajennusprojektiin sekä useaan kansainväliseen projektiin.

Vuoden 2004 lopussa 56-vuotias Paavo houkuteltiin ÄF-Consult Oy:n palvelukseen Olkiluodon ydinvoimalan rakennusprojektiin Eurajoelle. Siellä hän ehti hoitaa lähes 7 vuotta mm. turvallisuusasioiden ja tarkastuksien paperisotaan liittyviä tehtäviä, joista jäi eläkkeelle 63-vuotiaana vuoden 2011 elokuun alussa.

Vaikka Paavo yritti omalta osaltaan kaikkensa, että voimala olisi valmistunut aikataulussa, niin ei se vaan vieläkkään ole valmis.”

Perhe

”Työuran alku Espe Oy:n laajennusprojektissa koitui Paavon kohtaloksi, koska Kouvolassa asuessaan hän tuli käyneeksi Kymenlaakson Messuilla. Kymen Osakeyhtiön osastolla oli messuemäntänä Marja-Terttu Vainio, jolta Paavo kävi kysymässä, mitä konetta messuemäntä oli esittelemässä. Messuemännällä ei ollut muuta tietoa kuin koneen nimi eikä hajuakaan sen toiminnasta, jonka jälkeen Paavo piti perusteellisen selvityksen koneen toiminnasta messuemännälle.

Sittemmin Paavo ja messuemäntä solmivat avioliiton v. 1974. Samana vuonna perheeseen syntyi myös Jukka-poika.”

Vapaa-aika

”Vapaa-aikana ja sittemmin eläkkeellä Paavo touhusi paljon. Hän teki mielellään metsätöitä mm. Lieksan kotitilalla. Paavo oli väsymätön ja sinnikäs puurtaja.

Paavo oli kiinnostunut kotikaupunkinsa Lieksan tapahtumista sekä oman suvun henkilöistä ja historiasta ja selvitti mm. isänsä sota-aikaisia tapahtumia.

Harrastuksista rakkaimpia oli epäilemättä purjehdus, mutta Paavon toisesta rakkaasta harrastuksesta emme ehkä oleet ihan yhtä tietoisia: Paavo piti suuresti vanhemmasta Suomi-iskelmästä sekä rautalankamusiikista, jota hän soitti itsekin kitarallaan, kun SPS:n telakkahommilta kerkesi.”

SPS ja Paavo

Paavo oli Suomalaisen Pursiseura ry:n jäsen vuodesta 1983. Kuinka Paavosta tuli SPS:n jäsen? Mm. siitä kertoo Timo Pajunen seuraavaa:

Tutustuin Paavoon, kun molemmat teimme töitä Teollisuuden Voima Oy:lle

70-luvun loppupuolella. Paavo oli TVO:ssa vuokralla Projektin Insinöörit OY:stä ja minä puolestani VTT:lta.

Yhteinen purjehdusuramme alkoi siitä, kun Paavo kertoi, että Nurmeksessa Pielisen rannalla on vuokrattavissa Joe 17 -purjeveneitä. Päätimme vuokrata kyseisenlaisen veneen viikoksi ja purjehdimme sillä Nurmeksesta Lieksaan (josta Paavo oli kotoisin) ja kruisailimme muutenkin eteläisellä Pielisellä. Valitettavasti kävi niin, että jouduin palaamaan Helsinkiin pari päivää ennen vuokra-ajan päättymistä. Paavon piti palauttaa vene Nurmekseen. Lähtöpäivänä tuuli oli ilmeisesti äitynyt sen verran reippaaksi, että Marja-Terttua ei huvittanut lähteä mukaan, joten Paavo joutui yksin purjehtimaan veneen Lieksasta Nurmekseen. Jälkeenpäin Paavo kertoi värikäaseen tapaansa kuinka hän pelkällä fokalla ”virrenpätkiä veisailen” oli ylittänyt Pielisen selät.

Myöhemmin Paavo lähti mukaan yhteisen veneen hankintaan ja ostimme kimppeen Guy 22:n. Haimme Guy 22:lle paikkaa SPS:stä (olin jo noin vuoden pari ollut jäsen). Oli luontevaa, että myös Paavo samalla hakeutui pursiseuran jäseneksi.

Purjehdimme Guy 22:lla muistaakseni pari kesää. Osallistuimme veneellä myös LYS-kilpailuihin ja saimme tuolloin Liljestrandin veljekset (Lillin ja Maxin) gasteiksi. Myimme Guy 22 -veneeseen hankimme tilalle uuden kimpvaveeneen Ruotsista, Albin Expressin nimeltään *X-Light*. Purjehdimme *X-Lightilla* muistaakseni pari kesää ja osallistuimme sillä Liljestrandin veljesten kanssa luokan kilpailuihin.

Paavo halusi oman veneen, joten osvimme, että hän lunasti *X-Lightin* itselleen, ja itse hankin Ruotsista toisen Albin Expressin nimeltään *Carte Blanche*. Paavo oli mukana vielä joitakin kertoja, kun Liljestrandin veljesten kanssa kilpailin *Carte Blanchilla*.

Paavo hankki myöhemmin ranskalaisen matkaveneen, *DeLightin*, joka sittemmin on palannut takaisin SPS:an ja tunnetaan nimellä *Helmi*. *X-Light* on edelleen Sirpiksessä.

Sirpalesaari oli Paavon ja Marja-Tertun viimeisenkin veneen, Finngulf 33 s/y *Gildan* kotisatama. *Gilda* siirtyi hiljattain kaupan myötä uusille omistajille, mutta ei jäänyt SPS:an.

Paavo oli yksi SPS:n telakan ”suurista nimistä”. Hänen piirustuspöydällään syntyi mm. torninosturin layoutit esiteltäväksi yhdistyksen syyskokouksessa vuonna 1988, sekä mastonosturin piirustukset 1996. Uusimmista Paavon insinööritaidon näytteistä mainittakoon *Nihdin* teltan teräsrakenteiden piirustukset ja pressun mitoitus.

Paavo sai pursiseuran eteen tehdystä arvokkaasta työstä ansaitusti tunnustusta usean ansiomerkin myötä ja hänet kutsuttiin kunniajäseneksi 2013, SPS:n 100-vuotisjuhluvuonna.

”Eläkkeelläoloaika jäi Paavolla valitettavan lyhyeksi, kun hänen elämänlankansa katkesi ihan liian varhain vaikean sairauden viedessä voiton sinnikkäästä miehestä.”

Paavon siunaustilaisuuteen 24.9.2016 osallistui merkittävä joukko SPS:n jäseniä eri aikakausilta. Muistoadressin allekirjoitti lukuisa määrä SPS:n jäseniä kiitollisin, mutta raskain ja haikein mielin.

Pitkään alusten päällikkönä toiminut Paavo saatettiin viimeisimmälle matkalleen luontevasti *Nihdillä*. Tuhka ripoteltiin Abrahaminluodon läheiselle vesialueelle 12.10.2016.

Paavo jätti jälkeensä jättimäisen aukon.

Sitaateissa oleva on Paavon serkun Sirpa Eskelisen hautajaisissa pitämästä muistopuheesta. Muistokirjoituksen laatimiseen on lisäksi osallistunut Marja-Terttu Eskelinen, Jussi Auvinen, Timo Pajunen ja Satu Lehesmaa (toim.).

KUVA JUSSI AUVINEN

Yhden veneene eskaaderi

Tämän vuoden eskaaderin piti suuntautua Prangliin. Prangli sijaitsee 31 mailia suuntaan 178 astetta Sirpiksestä. Lieinee lähin kohta Virossa, lukuun ottamatta sen läheisyydessä sijaitsevaa Kerä (mistä juontanee tai mihin juontaa myös merimiehiä muinoin vaivannut keripukki). Satama toivottaa tulijat tervetulleiksi rähjäisine rakennuksineen ja EU-rahoilla rakennettuine vierasvenelaitureineen, katsastamattomine autoineen ja hylkäämisen partaalla olevine kalastajaveneineen. Vuoroalus kulkee 2–3 kertaa päivässä Viimsin niemeltä. Neuvostoajasta muistuttaa vartiotorni, jonka ohi vähän hirvitti kulkea tuulen alapuolelta.

Satama on suojainen, paitsi juuri sen keran puhaltavalla luoteistuulella. Lähdimme siis sinne *Chelinalla* kesäkuun toiseksi viimeisenä perjantaina. Sää tiedotus oli karkottanut muut paitsi kaksi venettä, joista toinen kääntyi takaisin teknisen ongelman vuoksi. Tapasimme perillä yhden espoolaisen seururan moottoriveneen, joka oli heidän eskaaderinsa ainoa edustaja. Laituri on tarkoitettu aika pienille veneille, joten oli kiinnittäydittävä poiju kyljessä. Yöllä nitisi ja natisi.

Saari on mitä ihastuttavin ja on melkein jokaisella Viron purjehduksella ainakin minulle must-pysähdyspaikka. Se tuo mieleen meidän 50-luvun maaseutumme, mikä on jo Etelä-Virossakin katoavaa perinnettä. Taloja reunustivat ahkerien asukkaiden (noin 100) hakkaamat siistit halkopinot. Palveluja on aika vähäantinen kauppa, uusi siisti ravintola, jossa ruoka on käypää, muttei gurmeeta, pieni lomakylä, museo, kirkko sekä hautausmaa. Ja tietysti laululava. Kelnasen

kylän keskellä on liikennevalot, tiedä, mitä tarkoitus varten. Sähköä tuottaa saareen iso aggregaatti sataman kupeessa. Se kuulemma riittää saaren tarpeeseen ja on verkovirran hintaista. Museo oli täynnä oikeastaan kaikkea mahdollista, mitä saaresta on löytynyt, lähinnä kalastukseen, hylkeenpyyntiin, maanviljelykseen ja vakoiluun liittyvää tavaraa.

Kyselimme paikallisilta, ovatko suomalaiset hankkineet huvilapalstoja saaresta, se kun olisi veneilijällekin oivalla etäisyysdel-

lä. Yksi kuulemma on. Vaikka jo mielissämmme ryhdyimme rakennuttamaan paikallisella työvoimalla kesäparatiisia, se ei ehkä kuitenkaan olisi kovin kannattavaa. Viron palstaja mökkimarkkinoilla totesimme, että melko suolaisia hintoja pitävät verrattuna esimerkiksi Saarenmaahan ja Muhuun.

Persoonallisessa venesatamassa on vanha vaja, joka on sisustettu kaikenlaisia tilaisuuksia varten. Nyt siellä oli tarttolaisen elektroniikkayrityksen suvepäeväd. Kova meno, rokkibändi, ruokaa ja juomaa.

Jotenkin satakunta juhlijaa oli saatu myös majoittumaan saaren eri kohteisiin. Liityimme joukkoon ja hyvin viihdyimme. Mahtaa-ko kärvistelevän Suomen yritystoiminnasta olla saneerattu kaikki tällainen tervehenkinen kiva.

Huolimatta sateisesta ja tuulisesta säästä viihdyimme jälleen Pranglissa ja voimme suositella sitä kaikille sopivan päivämatkan päässä Helsingistä olevana kohteena. Jospa kolmannella yrittämällä valloittaisimme saaren suuremmalla joukolla.

Teksti ja kuvat Kai Kuusi

S/y Jettset:
Tiina, Iida, Kaisa,
Eino ja Fiia.

Eskaaderi Tågholmeniin 27.-28.8.

Eskaaderia varjosti lauantain kova tuuli, minkä takia useimmat purjehtivatkin jo perjantai-iltana Tågiksen suojaan, ja vain pari venettä tuli tuulta uhmaten vasta lauantaina. Laituri oli kutakuinkin viimeistä paikkaa myöten täynnä, mutta yksikään vene ei joutunut toiseen riviin.

Sää oli aurinkoinen ja lämmin, paitsi kalliolla ja tuulen puolella, jossa se oli aurinkoinen, mutta viileä. Aamupäivän ohjelmassa oli muutaman halkomotin kantaminen niiden sittemmin rikkoutuneiden uimaportaiden luota saunan taakse. Runsaan talkooväen johdosta halot vaihtoivat paikkaa melko pian talkoiden alkamisen jälkeen.

Lippunosto oli perinteistä poiketen jo kello 14. Paikalla oli kutsuvieraina naapuriseurain – Vartiokylän Ranta- ja Venekerhon – jäseniä, kuten juhannuksena oli SPS-läisiä VRVK:n kokkoa ihailmassa (puutalkoiden lisäksi). Lipunnostotervehdyksessä kehoitimme yhdessä matkapurjehdusvastaava Rina Rinkisen kanssa läsnä olevia harrastamaan matkapurjehdusta. Eikä matkan tarvitse olla pitkä.

Tågiksen tikkamestaruudet käytiin täällä kertaa erikseen naisten ja miesten sarjoissa. Erityistä jännitystä karsintakilpailuun toi se, että palkintojen luvattiin olevan ennennäkemättömiä. Ja kuten aikaisemmin,

Lipunnosto: Eino, Aleksi ja Ahti sekä Rina ja Tuomas.

Tikkamestareita: Ahti, Eino, Anna, Aleksi, Aki, Fiia ja Wilma.

Filip on saanut palkinnon. Kuvassa myös Henri, Ari ja Outi.

hermojen hallinta loppujen lopuksi ratkaisi voittajat sen lisäksi, että taito ja tasaisuus olivat hallinnassa, aivan kuten purjehduksessa. Vuoden 2016 tikkamestareiksi tulivat naisten sarjassa Anna Keto-Tokoi ja miesten sarjassa Aki Rinkinen, jotka saivat vuodeksi haltuunsa monen himoitsemat komeat palkintopokaalit.

Sauna oli tietysti lämpimänä ja meri märkinä, kuten kuuluukin, ja saunassa kerrotut merijutut vuosi vuodelta yhä uskottomampia. Kunpa muistaisi ne vielä seuraavana päivänäkin!

Lapsille oli järjestetty aarteensintäkil-

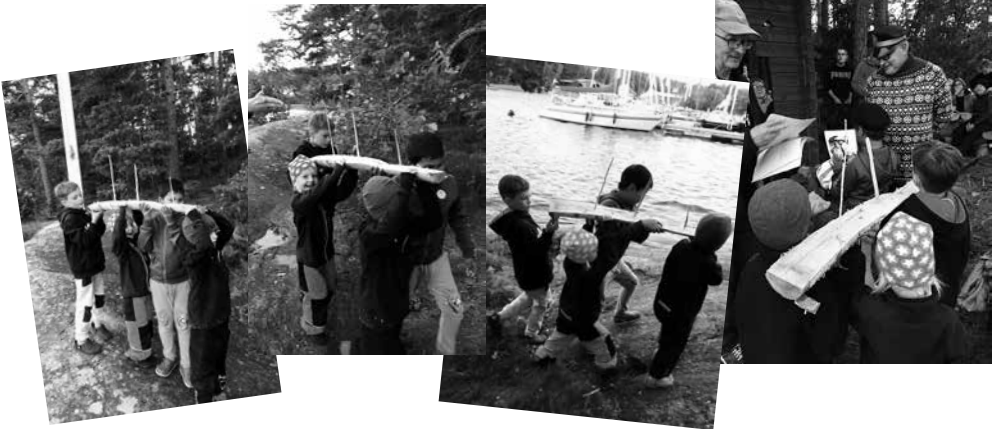
pailu Tätiksen maastoon. Etsintä tehtiin *yksi kaikkien ja kaikki kaikkien puolesta* -periaatteella eli aarteita etsittiin joukkueena, ja kun joukkueita oli vain yksi, kaikki voittivat ja kaikki saivat ykköspalkinnon.

Eskaaderiteatterin tämänvuotinen näytelmä oli Volter Kilven *Albatrossin tarina*, joka on luku Kilven *Alastalon salissa* -romaanissa. Näytelmässä esiintyi miehistöä *Nopasta*, *Jettsetistä* (osa *Gurgista*), *Bonheurista*, *Escasta* ja *Violettasta*. Näytelmän opetus oli, että aluksesta tulee pitää huolta ja se, että pärjää sitä vähän vähemmälläkin. Erityisesti nuorten näyttelijöiden Aleksin, Fiian, Ahdin ja Einon ilmaisuvoimaista tulkintaa kiitettiin. Nämä tulevaisuuden tähdet osoittivat myös taipumusta veneen rakentamiseen valmistamalla näytelmän keskeisen fregatti *Albatrossin* pienoismallin.

Illan kruunasi tähtien ja katoksen alla pidetty lettutarjoilu, jonka aikana vaihdettiin kokemuksia veneilystä ja veneilyn ympäriltä. Tätiksen toiminnan kehittämiseen löydettiin myös monenlaisia ideoita, jotka saaren isännät luultavasti painoivat mieleensä ja jotka ehkä näkyvät saareissa jo lähivuosien aikana.

Sirpalesaareen palattiin sunnuntaina huomattavasti rauhoittuneessa kelissä.

Teksti Tuomas Aarnio, kuvat Tiina Asula

Fregatti Albatrossin pienoismallin valmistivat aarteensintäjät Fiia, Aleks, Eino ja Ahti.

insinöörikapteeni koukku

Vähä vieraist

Suomalaiseen saaristoluontoon ja varsinkin merenkulusta ja veneenvarustamotoiminnasta viihdytyksensä ja virkistyksensä saavien elämänpiiriin on viime vuosina tullut aivan uusia vieraita. Enkä nyt tarkoita veneiden rekisteröintipakkoa viranomaisten pitämiin rekistereihin (joka nyt on johtamassa veneiden verolle panoon, niin kuin kaukokatseiset jo silloin sanoivat).

En myöskään tarkoita merikotkaa, jota silloin tällöin näkee jo muuallakin kuin Ahvenanmaan pohjoisosien saarien yllä. Eikä aiheena ole myöskään Vanhan keisarillisen Venäjän sini-puna-valkoisen lipun yhä yleisempi esiintyminen kesäisin Suomen rannikolla purjevereen perässä, eikä haikara, joita myös on alkanut näkyä saaristomaisissa.

Ei, tarkoitan valkopskianhanhia ja merimetsoja. Kumpiakin on ilmaantunut yhä lisääntyvässä määrin suomalaiseen saaristomaisemaan, valkopskianhanhia rannikon asutuskeskusten nurmikoille ja lähisaariin (mm. Sirpalesaari on saanut osansa näistä) ja merimetsoja rannikon pikku saarille. Koska kyseessä ovat ns. vieraslajit, joilla ei ole luontaisia vihollisia mutta kuitenkin suotuisaa ravintoa yllin kyllin, niiden lisääntymiselle ja levittäytymiselle ei ole ollut mitään rajaa, kummatkin lajit käyvät täällä vain pesimässä kesäisin ja muuttavat talveksi etelään.

PIKKU KOKEILU

Merimetsot ovat tulleet ilmeisesti ihan lajin luontaisen levittäytymisen johdosta. Aikuinen lintu muistuttaa paitsi ulkonäöltään

myös tavoiltaan nuoruuteni kiinnostuksen kohdetta, amerikkalaista Lockheed SR-71 Blackbird -tiedustelukonetta, joka lensi nopeammin ja korkeammalle kuin mikään muu. Tiedustelijat tulevat aina ensin. Näin teki merimetsokin. Se löysi suotuisat olot ja kun muita ei ollut, se iski kiinni. Näinhän se luonto toimii, oli sitten jalkoja kaksi tai neljä, kuusi tai kahdeksan.

Valkopskianhanhen kohdalla tilanne olikin mielenkiintoisempi, joskaan asiasta ei aikaisemmin ainakaan Mikä-Mikä-Maahan asti ole kantautunut tietoja. *Ilta-Sanomien* -nimisessä valppaassa yhteiskuntaa seuraavassa julkaisuissa oli heinäkuussa kuluvana kesänä iso juttu asiasta. Kävi näin. Korkeasaaren eläintarhan valkopskianhanhikanta lisääntyi kohtuu reippaasti viime vuosisadan lopulla. Ja koska martinhanhi ja musta keitto oli ilmeisesti ideologisesti tai muuten aatteellishallinnollisesti sopimaton ratkaisu, päätettiin liiat poikaset viedä syksyllä Itä-Uudellemaalle, josta meni sopivasti yli Venäjän tundrilla pesivien hanhien lentoreitti Länsi-Eurooppaan. Poikaset liittyisivät luonnonvaraisiin kavereihinsa ja menisivät seuraavana kevää-

Korkeasaaren

LUONTO: Puistoja valtaavat valkoposkikihanhnet ovat seurausta Korkeasaaren onnettomasta kokeilusta.

JOS joku maanahee, mistä päätöskappaleille pol-
maitaa joka levit suuret
määrät valkoposkikihanh-
nista Korkeasaaren.

**HEIDI
VAALISTO**
Korkeasaaren johtaja

Korkeasaaren lintu-
hoissa oli 1960-luvulla valko-
poskikihanhia. Poikasista syntyi
poikien. Korkeasaaren silloin-
johtaja **Hikka Koivisto** johtokuntaa muuttanut, miten
rajatonta lintukantaa.

Korkeasaaren johto koki,
että poikaset voiyttävät opet-
taa luonnonvaraisen valloo-
poskikihanhien tavoille. Kun
Korkeasaaren poikaset
muutettiin yksillä lintujen
muutoksena vapauksi,
luonnonvaraiset otivat se-
luonnon ja opettivat ne ark-
tisten lintujen tavoille.

Luonnonvaraiset hanhet
luonnonvaraiset alin syksyllä lin-
tiseen Eurooppaan. Siellä ne
pääsivät keuhkilla arktiselle
tundri-alueelle.
- Silloinen esimies antoi
määräyksen vapauttamises-

TARKOITUS oli, että seura-
vana keväänä Korkeasaaren
linnut luokiteltiin luonnon-
varaisen seurassa Suomen
yllä arktiselle tundralle.
Hanhien arkinen muutto
tapahtui toukokuun puoli-
välissä.

Suunnitelma ei menestynyt.
Käsiteltyjen mukaan.
Korkeasaaren vapautetut ga-
lasivat kaikki viikkua etuajassa
pääkaupunkiseudulle pesimään.
- Jostain syystä tarhalla
mä vei poikasensa. Luonto ei
ollutkaan kiinnostava niille
tarhalla yksilöille. Pöllä-
nen pöläsi.

Korkeasaaren linnut tal-
vehivät jossain, mutta ne
palasivat takaisin seuraava-
na keväänä etuajassa syn-

STADIN SIIPIVEIKOT
Luonnonvaraiset hanhet muuttavat
syksyllä lintuun Eurooppaan ja
pääsivät keuhkilla arktiselle tundra-
alueelle. Korkeasaaren hanhien
jälkeläiset jäivät sen sijaan
maailmaan pääkaupunkiseudun
mukavuuksista.

nä muiden mukana tundralle nekin. Ongelma olisi ratkaistu ja kaikilla hyvä mieli.

No, käviin päivinvastoin. Korkeasaarelaiset opettivat luonnonvaraisille kavereilleen, että miksi olla ahdas ja puutteellinen ja mennä Siperiaan, kun voisi olla puhdas ja aatteellinen ja mennä Korkeasaareen. Ja korkeasaarelaisten ihmetellessä kädet tas-kuissa että mites tässä nyt näin kävi, vphanhikanta kasvoi geometrisessä sarjassa, levisi Helsingin ja ympäristön rannoille, nurmikoille, hyvin hoidetuille pihoille ja ties minne kasvaen kasvamistaan. IS:n jutun mukaan korkeasaarelaiset vain toteavat, että kun kokeillaan, ei aina voi onnistua. (Näin ne varmaan sanoivat Keski-Euroopassakin reilut 70 vuotta sitten, kun ei sielläkään kaikki kokeet ihan onnistuneet...)

VAIKUTUKSET 1

Edellä kuvattujen ilmiöitten vaikutusten suhteen kävi niin kuin aina näissä jutuissa tah-too käydä: vakiintuneet olot häiriintyivät kun vieraat tuovat vallitseviin oloihin enemmän tai vähemmän yllättäviä ilmiöitä.

Merimetsot

Merimetsot ovat sosiaalisia kavereita, ne viihtyvät hyvin yhdessä, valkkaavat sopivan pienen saaren (näitähän on Suomessa vieläkin riittänyt), asettuvat asumaan, kalastavat, pesivät, paskantavat, kasvattavat poikasensa ja lähtevät syksyllä pois. Niinhän kaikki linnut tekevät. Paitsi että merimetsojen paska on sellaista valkoista rappausta

joka peittää koko saaren ja tappaa vuosisatojen ajan pikkuhiljaa kasvaneen saarten flooran. Kertaheitolla siirrytään 10 000 vuoden takaiseen jääkauden jälkeiseen aikaan. Paitsi että jääkauden jälkeen kallio oli suht puhtas. Tästäkin asiasta IS:n valpas toimitus teki elokuussa jutun, kohteena oli Sipoon saaristo (ei ollut muuten kovin kaukana Tågholmesta...). Vastaavia näkymiä löytyy länteen päin mennessä liiankin kanssa.

Lintujen seuraamisesta jugurttinsa, näkileipänsä ja feta-juustonsa saavien mukaan linnunpaskan tappamien saarten kasvillisuus palaa, kun lintukolonia siirtyy pois. Varmaan palaakin, mutta koska? Ratakadun

poikalyseossa oli erinomainen maantiedon ja biologian opettaja, jonka opetuksen mukaan kyseessä voi olla satojen vuosien juttu, ennen kuin saari olisi ennallaan. (Opettajalla oli muutenkin uskottavia juttuja opettamista aineista. Havupuu-oppiin liittyi retki Valkeakoskelle, jossa itse kukin näki konkreettisesti, kuinka havupuu muuttui selluloosan, hiokkeen, paperiin ja säkin kautta silkaksi rahaksi, jolla Waldenien yhtiö tarjosi meille päivän päätteeksi munkkeja ja Jaffaa.)

Tästä paljaan kallion muuttumisen vaatimasta ajasta saaristomaiseksi mäntymetsäksi on muuten ihan konkreettinen esimerkkikin, jonka varmaan suurin osa niistä,

Tältä näyttää merimetsä.

LUONTO:
Sipoon saaristossa on seurattu ihmetyksellä saarien puuston kuolemaa.

SIPOON saaristossa usein veneilevä helsinkiläinen Toste Karlsson on seurannut Gaddenin saaren luonnontuhoutumista merimetsöjen ulosteisiin. Gadden sijaitsee Löparön edustalla Sipoon saaristossa.

Karlsson kuvasti tuhoja. - Olen liikkunut vesillä usein ja nähnyt, miten merimetsöjen uloste tuhoaa koko saaren. Saari on puoli-kuollut, hän kertoi.

TÄMÄ ei ole hänen mukaansa edes ainoa tapaus lähiseudulla.

-Tilillä on toinen tu-

Merimetsöjen uloste tuhoaa puita

LUKIJAN KUVA

Merimetsöjen tyypillinen uloste on tappanut puut.

paus, jonka näen. Matkalla Porkkalan on jo saari joka on jo kokonaan kuollut merimetsön jätöksiin.

HÄN suhtautuu hyvin kriittisesti merimetsöihin civätkä linnut hänen mukaansa edes kuuluu Suomen luontoon, vaan se on haaltainen vieraslaji.

- Näiden saarien luonnolta on mennyt satoja vuosia kehittymiseen, ja nyt ne tapanat lopullisesti parissa vuodessa. Merimetsä kuuluu vain Atlantin ja jäämeren rannoille eikä tänne, hän rauhoittaa.

Tutkijat vahvistavat, että merimetsöjen uloste voi olla puustolle vahingollista.

- Merimetsön uloste on niin tyypillistä, että se tappaa puuvartiset kasvit. Muut lajit palautuvat vuosien jälkeen, jos merimetsät jättävät paikan, vanhempi tutkija **Markku Mikkola-Roos** Suomen ympäristökeskuksesta sanoo.

MIKKOLA-ROOSIN mukaan merimetsöjen kanta on kasvanut vuodessa noin seitsemän prosenttia.

- Koko kanta on noin

25 000 paria yhteensä koko Suomessa. Merimetsä ei ole enää suojeltu laji, vaan se poistuu suojeltujen listalta yli kymmenen vuotta sitten. Toisaalta se ei ole metsästettävä riistalajikaan, hän painottaa.

Hän tuonee lajin asemasta käytetty keskustelu.

- Lajia on pidetty vieraslajina Suomessa, mutta toisaalta tutkimusten mukaan sitä on ollut Euroopassa jo keskiajalla. Sen jälkeen kalastajat metsästäivät merimetsä ja kanta pieneni, hän kertoo.

PETRI TURUNEN

jotka mahdollisesti tämän jutun viitsivät lukea, ovat nähneet, jotkut jopa ehkä havainneet ilmiönkin. Kerrataan nyt kuitenkin. Esi-merkki-alueena on Tvärminnen itäpuolella Tammisaareen vievän aukon suulla olevat saaret. Niiden länsipuolelle oli talvisodan jälkeen asettunut vieraita ja itäpuolella oli suomalaisia. Jatkosodan alussa alueella käytiin hurjia saaristotaisteluja, joiden seurauksena osa saarista ammuttiin tuleen ja ne paloi- vat päästä päähän. Nyt, 75 vuotta myöhem- min, niitä saaria jotka paloivat, kattaa tiheä vesakkoinen lehtimetsä, ei suikaan mikään saaristomännikkö, mikä niiltä paloi kesällä -41. Sen jälkeen tulee vielä pari välivaihetta ja sitten joskus tulevaisuudessa on vihdoin sen saaristomännikön vuoro. Ihan sama tu- lee käymään näille merimetsonpaskan tap- pamille saarille.

Täytyy vain toivoa, etteivät nämä mustat muuttajat keksi asettua itään päin edetes- sään Tägholmeniin, epäilen että aika harva SPS:läinen haluaa viettää viikonloppujaan guanokaivoksen äärellä...

Valkoposkihanhet

Koska valkoposkihanhet ovat levinneet pää-kaupunkiseudun nurmikoille, on niistä synty- nyt haitta ensisijaisesti kohdistunut kesäisiin pick-nickin viettäjiin ja muihin ulkoilijoihin hanhien paskantaessa nurmikot ja kulku- tiet täyteen. Sama ilmiö on ollut havaittavis- sa myös Sirpalesaareissa, jossa koko kesän saaren kulkutiet ovat olleet hanhenpaskan peitossa, ja joka sitten kenkien mukana on kulkeutunut veneisiin... Lisäksi vp-hanhet ovat jostain syystä viehtyneet erityisesti Sir- piksen ylikulkulaiturin eteläpuolella olevasta silokalliosta, joka on kesäisin sen näköinen kuin miljoona iilmatoa olisi päättänyt tulla siihen tekemään joukkoitsemurhaa. Jottei se antaisi saareen tulijoille kovin väärää kuvaa saarella vallitsevasta menosta, on Snellman-

nin Lauri ansiokkaasti koettanut pitää kallio- ta puhtaana, mutta homma on jossain mää- rin verrattavissa tuuleen sylkemiseen. Kun selkäsi käännät, on paikka kohta ihan sa- man näköinen.

Jo ajat sitten jotkut puoliaktiiviset puis- tonkäyttäjät kääntyivät viranomaisten puo- leen lähtökohtanaan kysymys, että onko helsinkiläisten puistojenkäyttäjien jostain erityisestä syystä kahlattava linnunpaska- sa. Johtuen näiden lintujen kanssa vehtaa- misesta jugurttinsa ja näkkileipänsä saajien suuresta vaikutusvallasta ja ilmeisen merkit- tävästä asemasta erilaisissa byrokraatioissa, vastaukset olivat jossain määrin ylimielisiä ja ongelmaa ainakin tavallisen puistonkäyttä- jän kannalta vähätteleviä, ja lintujen jätöksiä luonnehdittiin lähinnä viattomiksi ruohotup- posiksi. Kuitenkin, kun eräs puoliaktiivi- nen aktivoitui ja keräsi näitä ruohotupposia paketillisen ja lähetti sen koristeeksi byro- kraattien kesäiseen kahvipöytään, pöydän käyttäjät pahoittivat mieltensä, syyttivät lä- hettäjästä biologisen aseiden käytöstä virkamie- hiä kohtaan ja pyysivät poliisia hakemaan syllisen esille ja toimittamaan tuomiolle.

VAIKUTUKSET 2

Tämän kaltaisella toiminnalla on yleensä se yleisen järjestyksen ja elämänmenon kannal- ta ikävä seuraus, että ongelmien aiheuttajiin aletaan soveltaa korpilakia. Kun Saaristo- meren kalastajat eivät saaneet apua koke- maansa merimetso-ongelmaan, niitä alkoi mystisesti hävitä. Suomi on laaja maa eikä vi- ranomaisilla ole mitään mahdollisuuksia val- voa tämän kaltaisia asioita aukottomasti. Pai- kalliset eivät nähneet eivätkä kuulleet mitään ja ongelmat laajenivat turhan takia.

Helsingissä vastaavaa todettiin rannoil- la ja puistoissa, joissa koirat alkoivat jos- tain syystä ihan vahingossa päästä irrall- leen ja sen jälkeen vp-hanhien höyhenet

pölylsivät... Rankkureita ei enää ollut läheskään riittävästi, viranomaiset purkivat turhautumistaan lehtien palstoilla ja iltapäivälehdet päästivät valloilleen lukijansa. Siinä missä toinen kirosi hanhet ja niitä suojaavat viranomaiset alimpaan helvettiin, toinen piti niitä aivan ihanina kesyinä söpöläisinä, jotka tulivat ottamaan pitkojen pitkoa melkein taskusta asti... Vastakkainasettelua saatiin aikaan ihan kunnolla. Julkisuutta sai myös eräässä Helsingin keskustasta itään olevassa huvilapitoisessa entisessä kunnassa tapahtunut sattumus, jossa talonomistaja hermostui pihanurmikollaan olleisiin vp-hanhiin, haki salonkikivääriä ja alkoi soveltaa aikaisemmin mainittua korpilakia. Teki sen vain sen verran taitamattomasti, että valppaat lintujen ystävät tulivat asiasta tietoiseksi ja sen jälkeen asianomaista konsulia vietiin korvasta ohjaten joulukatua pitkän raastuvanoikeuteen, jossa asianomaisista rangaistiin.

MUITA VIERAITA

Lintujen (vieraslajienkin) asema on Suomessa jossain suhteessa varsin ainutlaatuinen, kun vertaa sitä muihin vastaavassa asemassa olevaan faunaan. Ihan ilman sen laajempaa tutkimusta tulee mieleen kaniinit. Saattaa olla että joku kanihakin huoltamiseen kyllästynyt runotyttö ei raskinut lopetuttaa lemmikkiään, vaan vei sen illan pimetessä Hesperian puistoon, toivotti kyynelelmin hyvää matkaa ja päästi sen pensaikkoon. Ilmeisesti muutama muukin teki saman, koska pian Helsingin puistot olivat täynnä kaneja ja kanin käytäviä. Tällä kertaa ongelma ratkaistiin nopeasti ja ilman laajempaa julkisuutta, ja kanien kävi huonosti.

Toinen vastaavanlainen tapaus, jota esiintyi Sirpalesaasesakin, on minkki. Laji ei kuulu Suomen faunaan (kuten ei vp-han-

hikaan) mutta on päässyt vapaaseen luontoon, osin ehkä vahingossa ja osin nuorten intomieliä ymmärtämättömyyden vuoksi. Minkkihän on kiva pikku ilmestys, kun se kivikossa väijyy ravintoaan, mutta jostain syystä se ei ole saanut samaa armoa eräiden lintujen kanssa vaan sitä Sirpalesaasesakin pyydettiin kavalien loukkujen avulla, mutta kanta jäi henkiin.

Sirpalesaasesa on aikoinaan ollut toinenkin jonkun mielestä ikävä eläinlaji, nimittäin kaupunkikyöhyhy eli pulu. Ne olivat pesiytyneet venevajaan ja aiheuttivat jätöksillään sen laatuista tuhoa vajan varsinaiselle käyttötarkoitukselle, että eräänä kesänä ne ihan vaivihkaa hävisivät sieltä eivätkä sen jälkeen koskaan tulleet takaisin. Kyllä linnut oppivat. Pulutkin. Eivätkä ne suinkaan Helsingistä mihinkään hävinneet. Väistivät vaan Sirpalesaarta ja vajaa.

SUOJELLAAN

Jotenkin tästä kaikesta tulee aavistuksen liioitellen väkisinkin mieleen, että tavallista ihmistä (varsinkin jos hän sattuu kuulumaan siihen pieneen marginaaliryhmään, joka hakee virkistystä ja vaihtelua elämäänsä meriä tuulen voimalla kulkemalla) ei suojele edes Pelastusarmeija eikä Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto. Rannoilla senkun kirstetään pysäköinnin valvontaa ja veneille kehitetään ihan omaa veroa, "kun on vesillä liikkuminen sellaista luksusta". Mutta siitä enemmän joskus toiste.

VAALEAN HIEKAN MAAT

Viro on monelle suomalaiselle veneilijälle tuttu ja Riiassakin on moni käynyt, mutta Baltian Itämeren puoleinen rannikko taitaa olla useimmille vieras, ainakin kuluneen kesän suomalaisten veneilijöiden lukumääristä päätellen. Ventspilsissä suomalaisia näki, mutta taisivat olla Gotlantiin menijöitä tai sieltä tulijoita. Syitä on ilmeisesti kaksi: avoin rannikko ja pitkät välimatkat satamien välillä sekä se, että kauas on pitkä matka (Kuresaare – Ventspils 62 mpk, Ventspils – Liepaja 65 mpk, jonka tosin voi puolittaa käymälä välillä Pavilostassa, ja Liepaja – Klaipeda 59 mpk) ja sama sieltä takaisin. Kun vallitsevat tuulet taitavat olla lounaisia, niin aalloilla ja mainingeilla on tilaa kasvaa ja kehittyä. Toisaalta mainingit ovat pitempiä kuin pienissä vesissä ja siinä mielessä miellyttävämpiä. Saa siinä samalla makupaloja avomeripurjehduksesta kun paatteja näkyy matkalla yksi tai kaksi. Brittejä ja saksalaisia oli kyllä liikkeellä, ja ruotsalaisia. Myös puolalaisia ja venäläisiä, yleensä aika isoja veneitä liikkui,

eivätkä ne tuntuneet tuulia pelkäävän. Jos Itämeren kierrosta suunnittelee, niin taitaisi olla parempi kiertää se vastapäivään, ainakin tämän kesän kokemusten perusteella. No, teki niin tai näin, todennäköisesti kuitenkin pääsee elokuun alkupuolen koviin tuuliin, jotka jostain syystä ovat kotimaata lähestyttäessä pohjoisia.

Baltian maissa ei ole luonnonsatamia missään (lähimmäksi pääsee ehkä Vormsisissa, Löunarannassa ja Pavilostassa) ja satamat ovat varsinkin varsinaisen Itämeren puolella jokien suissa ja silloinkin yleensä suurissa kaupungeissa. Sivistyneitä seutuja siis ja niissä on taajamien hyvät ja huonot puolet. Iltaruokailun voi yleensä hoitaa ravintolassa ja kohtuullisen edulliseen hintaan. Huono puoli on joidenkin satamien meluisuus. Liepajan venesataman vieressä on disco, jossa ”hyvällä” onnellalla on myös rokkibändi sinä iltana. Ja, kuten meilläkin, huvittelunhaluinen nuoriso jaksaa juhlia helposti neljään aamulla ja parhaat siitä eteen-

Liepajan puujugendia.

Hääpari Pavilostan jokisatamassa.

kinpäin. Ja, kuten meilläkin, heinäkuu ja elokuun alku on sopivaa festivaali-aikaa, jolloin saattaa olla myös venekilpailut. Siispä satamat voivat olla täynnä ja taas ilma on täynnä jytettä ja iloista ihmisääntä. Kuussaareen oli tulossa oopperapäivät ja meripäivät, Liepajassa rock-festivaali ja Klaipedassa meripäivät ja Nidassa Kuurinlahden regatta. Pavilostan päivät menivät meiltä onnellisesti ohi. Kannattaa tarkistaa tilanne, jos voi. Tosin on kaupungeissa tietysti ohjelmaa vartuneellekin väelle. On oopperaa, konserttia, taidenäyttelyä ja muuta sen sellaista.

Klaipedassa kävimme taidemuseossa, jossa oli kiinnostava Itä-Preussin taidetta käsittelevä näyttely. Klaipedahan kuului Itä-Preussiin toiseen maailmansotaan saakka. Silloin sen nimi oli Memel. Myös paikallinen taiteilija xx yy, jonka taiteelle museo oli alun perin perustettu, oli kiinnostava. Liepajassa tutustuimme paikalliseen miehitys-

museoon, joka oli ainakin perusteellinen, mutta vähemmän katsojajstävällinen kuin esimerkiksi Riian vastaava museo. Liepaja on myös rakennuskantansa vuoksi kiinnostava. Ventspils on kyllä suosikkimme, siellä on suojaisa satama korjaustelakan, kalasäilyketehtaan ja hiekkarannan läheisyydessä. Ventspilsissä viehättää myös hyvin hoidetut kadut ja puistot sekä kauniit jugend- ja puurakennukset. Muutenkin se on hyvä etappisatama Keski-Itämeren kierrokselle, jossa saa mukavasti yhdistettyä Suomenlahden parhaat palat, Ahvenanmaan, Tukholman saariston, Gotlannin, Latvian ja Viron. Fåröstä Ventspilsiin pääsee parhaimmillaan auringonvalon aikaan, jos nimittäin lähtee auringon sarastaessa liikkeelle ja tuulet ovat suotuisat.

Kaikki kolme Itämeren puolen kaupunkia ovat kiinnostavia pitkän ja monikansallisen menneisyytensä takia, kun sekä paikallinen,

Ventspilsin keskustan hiilisatama.

Ventspilsin elokuisten kaupunkijuhlien kukkanäyttelystä.

Suomalainen Joanna Saturna Klaipedan meripäivien yleisöpurjehduksella.

saksalainen, venäläinen ja neuvostoliittolainen aika ovat kukin antaneet niille oman leimansa. Unohtamatta sitäkään, että maailmansodan aikana niiden ylitse käveltiin kahteen otteeseen, ja pitkä neuvosto-aika on antanut oman pitkään näkyvän perintönsä.

Venesatamat ovat kehittyneet eri tahtiin. Virossa on ripeimmin ryhdytty toimiin hyö-

dyntäen EU-tukia ja ainakin Länsi-Viron satamat ovat lähes kaikki hyvällä mallilla. Hii-denmaan ja Saaremaan länsipuolella tilanne taitaa olla edelleen varsin huono. Latviakin näyttää nyttemmin heränneen ja ainakin Ventspilsin neuvostoaikaiset suihkut ja ves-sat oli saatu korjattua nykyaikaisiksi, kun sa-taman hoito on saatu uusiin käsiin. Liettuan niukkalukuiset satamat ovat jo kohtuullisilla mallilla. Satamamaksut ovat meikäläistä tasoa: yleensä 20–25 euroa, kallein Haapsalun Westmeri, 30 euroa, johon tosin pesukoneen käyttö sisältyi.

*Teksti ja kuvat Tuomas Aarnio
s/y Violetta*

*Katutaidetta
Klaipedassa.*

*Klaipedan
keskikaupungin
venesatamasta.*

KUKA HOITAA LIIKKUVAN IHMISEN ROSKAT?

Jaa, että hoitakoon kukin omansa? Että mitäs se kenellekään muulle kuuluisi. Minkä ihmeen takia? Tuokoon kotiinsa! Tai pankoon mihin tykkää. Paitsi ei tietenkään luontoon tai mereen, sehän on jo kiellettyäkin. Sitä paitsi joku saattaa joutua sen sieltä noukkimaan tai meressä se hajoaa ja päätyy lintuihin ja kaloihin. Paras siis on tuoda kotiinsa (tai no, siis pihan roskikseen tai johonkin kunnan jätepönttöön tai jonkun toisen jäteastiaan).

Eräs valtion virasto on jo pitkään julistanut ”roskattoman retkeilyn” ilosanomaa. Ja sillä varjolla poistanut varsinkin hallinnoimistaan saarista jäteasiat. Nyt ovat rannikon virkistysalueyhdistykset alkaneet soveltaa samaa ”hoida itse omat jätteesi” -politiikkaa. Tosin jotkut veneseurat ovat noudattaneet samaa politiikkaa jo ammoisista ajoista lähtien, mutta ei nyt puhuta siitä.

Mitä siitä seuraa? ”Roskattoman retkeilyn” apostolien mukaan saaret ovat jopa siistittyneet. Mitä muuta? Viikonloppuretkeilyn jätteet saattavat

jopa päästä kotiinkin, mutta yleensä ne pääsevät seuraavan sataman jäteastiaan, siis tämän tunnetun ”jonkun muun” hoidettavaksi ja kustannettavaksi. Siis joku säästää ja tämä ”joku muu” maksaa. Vapaamatkustusta ehkä.

Yleensä veneilijä haluaa päästä mahdollisimman pian eroon täyttyneestä jätepussistaan, joko tilanpuutteen tai hajun takia. Kohtuullinen toivomus kai, mutta ajat ovat ankeat ja julkinen hallintokin karsii kulujaan. Jätehuolto on tietysti yksi kohde.

Laki tosin sanoo muun muassa, että virkistysalueilla tulee järjestää riittävä jätehuolto ja sanoo se senkin, että sataman tulee ottaa vastaan sitä käytävien alusten jätteet, mutta mitäs siitä kun kerran viranomaisetkin lipsuvat.

Toinen kehityssuunta on jätteiden lajittelu, jota jotkin venesatamat edellyttävät. Elisaaressa ei ole ollenkaan sekajäteastiaa, ainoastaan metalli-, kartonki-, lasi- ja biojäteasiat. Sekajäte pitää viedä salmen toisella puolella olevaan astiaan. Soutuveneeneen saa lainaksi. Muualla lajittelu sentään on vain mahdollisuus, ei pakko. Mutta varautukaa lajitteluun, esimerkiksi Elisaaressa mallin mukaan. Tilaa varmaan löytyy, jätteen määrähän ei kasva. Niin ja käyttäkää tietysti kestoastioita.

Tuomas Aarnio

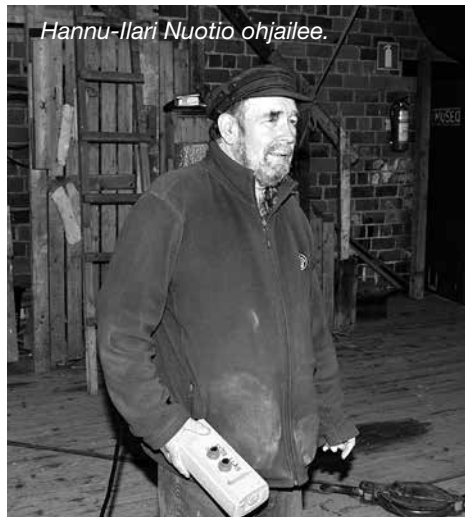
Meriristeilijä Inka ja A-vene Kismet.

Puuveneet vajaan

Jorma Rautapään valokuvia

Puuvenerpurjehdusta ja -kulttuuria pitkään dokumentoinut Jorma Rautapää kävi tänä syksynä jälleen valokuvaamassa ja filmaamassa Sirpalesaarella, kun viimeiset puuveneet vedettiin vajaan. Lisää kuvia on hänen verkkosivuillaan osoitteessa www.sailandsea.fi, ja kaksi videota voi katsoa SPS:n verkkosivuilta osoitteessa www.suomalainenpursiseura.fi > Linkit. Ote Jorman sivustolta:

SPS:n Sirpalesaarella on telakkahalli, joka rakennettiin 1917. Siihen siirretään talvekseen puuveneitä. Telakan isolla nosturilla veneet nostetaan ensin kentälle, ja siirretään siitä vinssamalla halliin. Menetelmä on tehokas ja veneet saadaan tarkalleen oikeille paikoille. Hallissa tehdään veneiden huolto- ja korjaustöitä.

Hannu-Ilari Nuotio ohjailee.

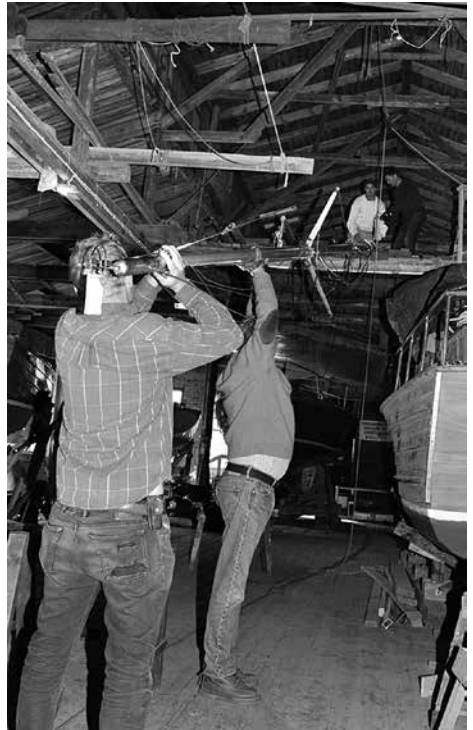
5m Ta-Ta.

A-vene Filou.

Syyskuvia Sirpalesaaresta

Kuvat Pilvi Vainonen

X99-luokan kauden päätöskilpailu käytiin lauantaina 17.9.2016. Voiton ja luokkamestaruuden vei SPS:n s/y Nautilus kipparina Sakari Kausto (seuraava sivu). Onnittelut!

SPS:n seuramestaruuskisa Olympiamalja purjehdettiin sunnuntaina 18.9.2016. Mukana oli kuusi venettä. Mestaruuden voitti A-vene Filou ja kippari Pekka Ervamaa miehistöineen, toiseksi tuli s/y MiMi kipparina Slava Ridal ja kolmanneksi 6mr Emzia kipparina Antti Ali-klaavu. Kilpailupäällikkö Maria Oksa onnitteli voittajia ja kaikkia muitakin osallistujia mm. perinteisillä lakupiipuilla.

SPS:n hallitus teki Sirpalesaassa katselmuksen maanantaina 19.9.2016. Syyskokouksessa 28.11.2016 keskustellaan sääntömääräisten asioiden lisäksi Merisataman uudesta asemakaavasta, tervetuloa mukaan! Kutsu syyskokoukseen on lehden kakkoskannessa.

*Lippu laskettiin perjantaina
30.9.2016 klo 18.55.
Purren toimitus kiittää yhteis-
työstä kuluneella kaudella.*

Tulevia tapahtumia

Syyskokous

ma 28.11.2016 klo 18

Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, sali 505

Glögiä ja pipareita Sirpiksessä

la 10.12.2016 klo 12–15

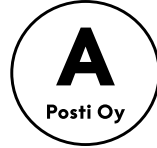
Klubitoimikunta tarjoaa, tervetuloa!

Talvipäivä Sirpiksessä

su 12.3.2017

Steffi Sjöholm kertoo sanoin ja kuvin kesäpurjehduksesta Perämerellä

Ajankohta avoin, seuraa verkkosivuja

Posti Green

Nimeltä mainitsemaan hyväntekijä
on halunnut lahjoittaa SPS:n junioritoiminnalle
570 euron suuruisen summan.

Suurkiitos SPS:n junioritoiminnan puolesta!

SIRPALESAARI AIKATAULU SYYS 2016

Yhteysalus lähtee **Sirpalesaaresta** aikataulun mukaisesti,
matka kestää n. **3 min.**

Matkaliput (meno-paluu) **5 €** henkilö,
hinta sisältää 10 % alv

12.–13.11. klo 10–20 tasatunnein

www.ferra.fi

Yhteysalus +358 40 827 9264
Lauri Snellman +358 50 340 1512
Ferra Oy

Mahdolliset aikataulumuutokset voi tarkistaa osoitteesta www.ferra.fi.